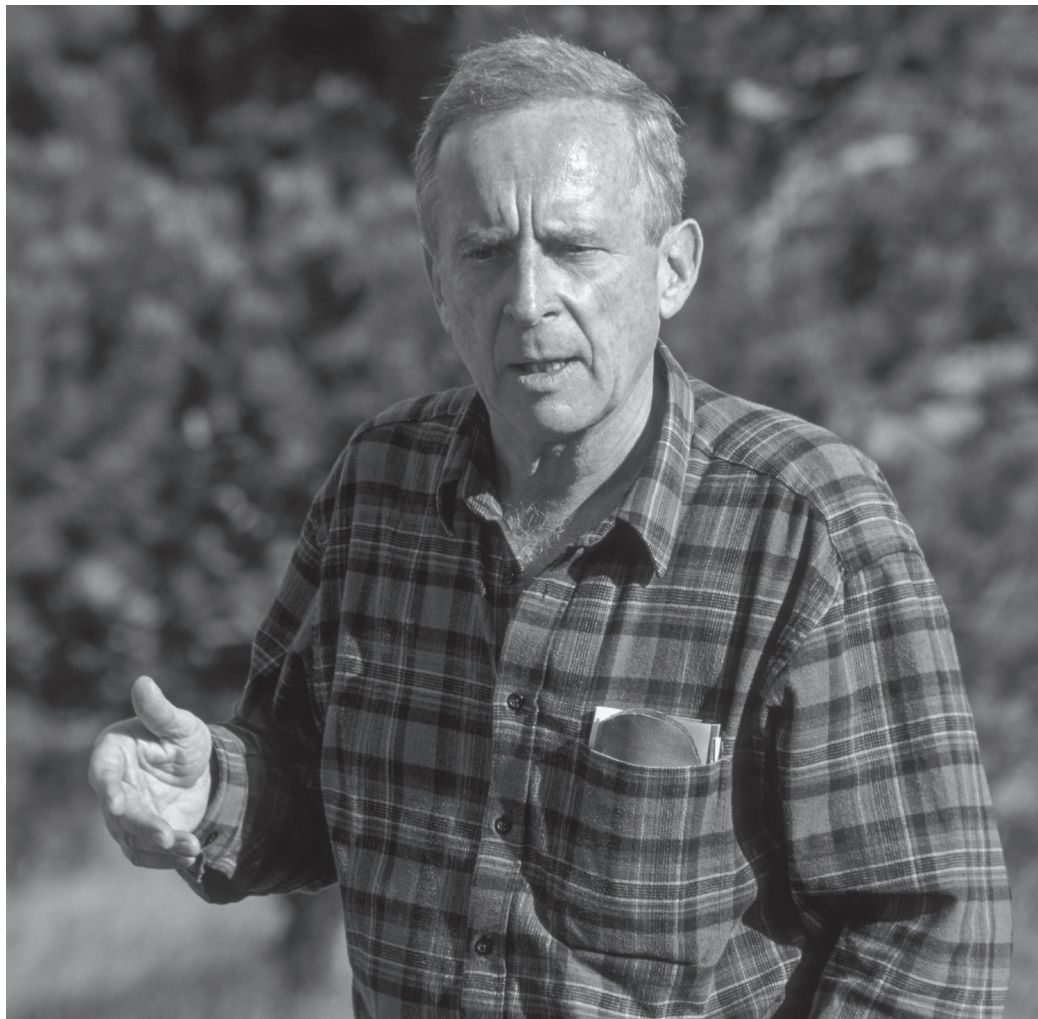

V SPOMIN

IN MEMORIAM

Boštjan Anko (1939 – 2013)

Prof. dr. Boštjan Anko med razlago študentom na sv. Kviriku nad Sočergo (foto: Marko Simić)

Ko sem med pospravljanjem naletel na stare sezname opravil, je na mnogih listih na prvem mestu zapisano »Anko«. Ne zaradi abecednega vrstnega reda, ampak preprosto zato, ker so se najina srečanja in skupno delo prepletali iz dogodka v dogodek v povezano zgodbo. Dogovori in opravila so sledila po logičnem zaporedju, ime na seznamu pa je ostajalo, zlasti zaradi Boštjanove redne skrbi, da dejavnosti niso zastajale. Skratka, »Anka« ni bilo mogoče »odkljukati« s seznama, njegova dolgoročna vizija je bila motor stalnega usmerjenega delovanja.

Srečevati in spoznavati sva se začela kmalu po njegovi vrnitvi v Ljubljano, saj je bilo njegovo delo že od vsega začetka močno povezano s področjem varstva narave. Celosten pristop je bila njegova značajska poteza, ki se je utrjevala in razvijala ob študiju gozdarstva, pa tudi z delom v tujini. Zrcalila se je v njegovem celotnem življenju in delu.

Celostno dojemanje je dajalo ključni poudarek že pri osnovni gozdarski stroki: bil je prepričljiv zagovornik večnamenskosti gozdov in trajnostne rabe. Zgolj gozdni prostor je bil za takšen pristop preozek, zato je posvetil veliko raziskovanja krajini, dinamiki sprememb naravi, predvsem v prepletu s človekovo dejavnostjo. Pri tem je prostorsko dimenzijo dopolnjeval tudi s časovno: preučevanjem zgodovinske rabe, načinov gospodarjenja, preživetvene logike, ki je temelj razumevanja trajnostnega načina življenja naših prednikov.

Od takšnega načina razmišljanja je le korak do varstva narave. Kakor hitro je vzpostavljen pozitiven odnos do narave in se pokaže vsaj ena grožnja, je varstvena drža pričakovan odziv. Vendar prof. Anko ni ostajal le pri opozarjanju na ogroženost v pisani in govorni besedi, ampak ga je njegov celostni pristop usmerjal bistveno dlje. Aktivno je sodeloval pri pripravi zakonodaje, na primer Zakona o gozdovih, Zakona o ohranjanju narave, Zakona o Triglavskem narodnem parku, kjer je prav zaradi širokega pristopa pogosto ostal nerazumljen in neupoštevani. Zakonu o ohranjanju narave je očital predvsem poudarjanje ohranjanja biotske raznovrstnosti na račun nežive narave in krajine, opuščanja estetskih vidikov in podobno.

Gradil je vizijo široke fronte stroke, ki bi povezovala različne profile in znanja, od naravoslovja do družboslovja. Zastavil je delo predvsem na treh področjih: strokovnem izrazju, 'cehovski' reviji in usposabljanju strokovnjakov. Veliko skrb je posvetil ustreznim izrazom, zlasti tistim, ki jih je bilo treba prevesti iz tujih jezikov, pri čemer je prišel do izraza njegov pretanjeni jezikovni čut. Zavedal se je, da ni stroke brez ustrezne možnosti za objavljanje strokovnih in znanstvenih člankov. Zato je spodbujal izhajanje revije Varstvo narave, zlasti v tistih letih, ko ni izhajala redno, potem pa je bil od 20. do 26. številke, torej od leta 2007 do 2012 član uredniškega odbora, tudi v tej vlogi tvorno kritičen.

Najpomembnejša vloga pri varstvu narave pa je gotovo organizacija medfakultetnega podiplomskega študija Varstvo naravne dediščine na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani. Z blago, a vztrajno odločnostjo je pridobil podporo nekaterih kolegov. Po trdih pogajanjih in mnogih nasprotovanjih je bil leta 1995 sprejet program študija, s tem pa je bilo varstvo naravne dediščine potrjeno tudi kot znanstveno področje. Z očetovsko zavzetostjo je študij vodil do upokojitve. Največje značilnosti študija so bili širina in odprtost ter kljub skromnim sredstvom zelo soliden interdisciplinarni nabor vodilnih strokovnjakov za posamezna področja. V sedmih generacijah se je od leta 1996 izobraževalo 113 podiplomskih študentov, od tega jih je na tem področju 36 magistriralo, 10 doktoriralo, nekaj študentov pa naloge še zaključuje. Še večji pomen kot doseženi akademski nazivi pa je v interdisciplinarni povezanosti generacij študentov, ki je vodila tudi do ustanovitve društva DONDES (Društvo za ohranjanje naravne dediščine Slovenije), kjer udeleženci študija, skupaj z drugimi člani, še naprej delujejo na področju varstva narave. In kar je še posebej dragoceno: razen v naravovarstvenih službah (na primer Zavodu RS za varstvo narave in upravljalnih zavodih zavarovanih območij) tudi na pravnih, ekonomskih in socialnih področjih, kamor izoblikovana naravovarstvena misel le redko seže.

Ironija je, da je bolonjska reforma, katere osnova naj bi bili prav prehodnost in interdisciplinarnost, zadušila bistveni naboj podiplomskega študija Varstva naravne dediščine. Ostal je kot podiplomski, vendar v novi preobleki doktorski, torej z zelo omejenim vpisom, medtem ko je bolonjski magisterij v domeni oddelkov, ki pa s svojimi skromnimi sredstvi ne morejo zagotoviti dovolj kakovostne interdisciplinarnosti. Študij, ki je bil ob ustanovitvi daleč pred svojim časom, tudi na mednarodni ravni, žal ni dosegel kritične mase raziskovalne skupine, da bi lahko v polnosti zaživela Boštjanova vizija. Še vedno pa ostaja stotnja študentov, okužena z ‚Ankovim‘ virusom, ki deluje nepredvidljivo, a učinkovito.

~~~~

Priimek ‚Anko‘ ostaja na vrhu mojega tekočega seznama opravljen. Kot spomin na hvaležnost, da sem lahko ob njem rasel. Kot opozorilo na zvestobo celostni podobi pri odločitvah. Kot spodbudo za ljubezen do narave. Kot nežno odločni opomin (takšen pristop je bila njegova značilna odlika!) za tisto, kar je še za urediti. Nečesa pa ime na vrhu seznama ne more več obuditi - tiste udobne gotovosti, da bi lahko takrat, ko sem v dvomih in bi potreboval trezen posvet, tehten nasvet, preprosto poklical Boštjana in se z njim pogovoril.

~~~~

Boštjan Anko se je rodil leta 1939 v Ljubljani, kjer je leta 1958 maturiral na Klasični gimnaziji in leta 1963 diplomiral na Fakulteti za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo. Magistrski študij je leta 1975 zaključil na univerzi Yale (School of Forestry and Environmental Studies New Haven, ZDA). Doktoriral je leta 1983 na Biotehniški fakulteti v Ljubljani. Najprej se je zaposlil v Biroju za gozdarsko načrtovanje Ljubljana, nato pa odšel v tujino (Švedska, Kanada), kjer je deloval do leta 1975, ko je magistriral na področju okoljskih znanosti. Po vrnitvi v Ljubljano se je na gozdarskem oddelku Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani zaposlil kot asistent, doktoriral leta 1983, naslednje leto pridobil naziv docent, 1989 izredni profesor in 1994 redni profesor za področja: krajinska ekologija, varovanje naravne dediščine, funkcija gozda, gozdni viri ter gospodarjenje z gozdnato krajino. Upokojil se je 2004 in do smrti leta 2013 deloval predvsem na področju varstva narave.

Objavil je okoli 300 bibliografskih enot: od znanstvenih knjig, monografij, razprav, do strokovnih in poljudnoznanstvenih člankov, izvedenih del in referatov. Bil je tudi urednik in prevajalec.